

Priloga na ciju god. 3 for., na pol. god. 1 for. 50 nov., na četvrt. 75 nov.
Za Srbiju 30, 15, 7 1/2 groša. Izlazi svake Nedjelje jednokrat.

Pisma svakovećna predmeta molimo na uredništvo uputiti.
Neprijemamo naplatu.

God. III. U Kalači

U Četvrtak 25. Srpnja 1872.

Broj 30.

JEZUITE I SADANJI SLOBODO UMJACI.

II.

Rekli smo da nam nije na um palo u obranu Jesuitah rieč povest; jerbo ne spadamo u broj onih Jesuitičkih privržinikah, koji s Jesuitom baš to isto čine što tvore njihovi najveći zlotvori, to jest ovi tovari na nji sve ono zlo, što samo živ pako može izključivat, a oni sve ono dobro u obilatoj mjeri, što samo nebo može uroditi. Buduć mi na stazi istine hodamo ni ove ni one nesliedimo.

Znamo da Jesuite sačinjavaju jedan red u nidrih sv. Majke Crkve, koji iz svih sila nastoji po svojih pravila se vladati. Iskustvo nam jamči: da ako oni sebi koju svrhu predstave na tu se svim svojim silama, duševnim i tvarnima bace, bilo to pastvo Evangjeosko, u varoši ili selu, bilo odgojavanje i poučenje mladeži, ili pisanje na znanstvenom, ili političkom polju. Oni su prvo žrtva one cili koju sebi predstave, i sačinjavaju četvrtu, premda u svem svijetu razširenu, ipak tako čvrsto spojevu: da ih možeš satert, al nikakvom silom razdvojiti. Znamo da po svijetu u sried svakovakih građanskih odnošajah pribivaju ipak od svih razredah, odljučeni samo u svojem namastiru žive: pa nakoliko je samo čovječji moguće sve svoje potreboće svojim umom i rukotvorjom odbavljaju.

Ove vrline u njima poznajemo i zato ih poštivamo kano ljude, koji znadu šta su, kuda idu, i šta hoće da dostignu. Al' buduć je i Jesuite mati kei Eve rodila, buduć je i nji Čovječja ruka odgojila, zaoto kako nigdi nismo štili da bi oni o sebi tvrdili: tako nećemo ni da vjerujemo, da bi oni od sedam glavnih griehah iznimljeni bili. Mnoga su koja bi se o načinu njihova pastva evangjeoska o njihovom odgojavanju i načinu školskog učenja mogla reći, mnoga su koja bi se o njihovom po-

našanju prama demokratičnom duhu našeg vriemena primjetiti mogla. Al' ova nepadaju u ovaj krug, premda oni nigdi nisu tvrdili, da bi oni svi izvrstni ljudi bili, da su oni kamen mudrosti uzdigli, da su oni vrlo razboritosti proiznašli. Dakle mi koji smo uzeli pero da slobodu osobenu i društvenu branimo, pitamo sve one ljude: koji onda u dlane pleskaju kad gledaju gdje mirne građane, iz onih namastirah, na koje država ni jedan novčić nije izdala žandari gone kano zlikovce, kad gledaju: Gdje njihovo tecivo država zaplinjiva, koje su pojedine obitelji, ili družine njima napoklonjali. Onda se slobodoljubu srce pomuti, i počima dvojiti: hećel nastat kadgod ono vrieme: kada će se iztriebit predrasude već i iz umnih glavah, i drugčie uzhitjenih srcah? Ta ako se nama nedopadaju načela koja Jesuite predstavljaju u znanosti, u odgojavanju ili škularenju, eto nam štampe da ih spisom pobijamo. Ako nam negode načela koja oni vode u politici, eto nam skupštine, evo nam pera da im pokažemo da njihova načela nemogu ublažit jedan puk. Neradilmo ovako prama svih onih koji se u političkih načelih od nas različie? neživilmo u miru društvenom s republikanci dok se u govoru i spisu na javnosti snjima neumorno borimo? Ili je nastalo vrieme, da kad napadate Papu, kao nepogriješljivog učitelja, vi zasidate katedre pučke, pak s otih bacate vašu nauku o politici kano nepogriješljivu? Dali ima medju vami dakle takva čovjeka koji bi smio izići na mejdan kano jednoč onaj oriaš filistej da u lice sveg svieta govori: da je on način političke uprave iznašao, od koje neima bolje i mudrie nit' će biti čovjeka koji bi kadar bio i posli 100 godina bolju izumiti? mi izkreno izjavljamo da nevierujemo da bi takva bilo, buduć bi sav mudar sviet na ovo uzkliknuo da ga valja poslat u Bedlam, jerbo sav mudar sviet znade: da politika uvijek ostaje mnijenje baš i onda ako

je i silni Bismark izmoghao pak do granice istine nikad se neće uzpeti. Pak ako je tako, kojim pravom gonite i jurite Jesuite za njihovu politiku koji samo svoje mišljenje iztahnjavaju? i koje državničko pravo vas ovlastjiva na to: da vi onog koji svoje vašem mišljenju protivno iztahnjiva, na izgnanje odsudjivate? Jerbo zakon smije tamo samo dilo- vat, gdje se govor ili čin opre volji izkreno po zakonu izre- čenoj, n. p. mogoje zakon zabraniti da svećenik nesmie o politici u pridikaonici govoriti, i pravo ima zakon ako pri- stupljujućem Svećeniku kaznan nametje. Al zakon koji neoz- načiva nikakav čin, već samo proskribira osobe ili družine koje sud nije izpito, koje sudac nije za krive našao, da ih iz družine ljudske izgoni, to je sila jednog siladžie, pak djelovao on kao tatar Djendjiskan iz zlatnog Šatora, ili pre- svietli Bismark iz prvočelja Saborske Dvorane, ili onaj pa- riški internacionalac iz družine vinom opojene. A siladžia nezna opravdat svoja dila drugim, već da se njemu tako dopada. A pitamo naše slobodoumijake, dali jedna država, koja je na stieg ustavnost upisala moželi privolit ikad u Samovolju siladžinsku? Ta, ustavnost je baš zato izumljena: da se ljudstvo ogradi proti samovolje jerbo ova danas hoće ovo a sutra zaželi drugo, kako je kreće strasti kretalo. A mudar čovjek želi da se upravlja po umu, jel može smisliti šta ovaj želi buduć mu razum navadja razloge, al to nikad nezna: šta se dopada strasti, buduć se ova ne vodi po raz- lozi već po časni utisci. Odud mi ovaj zakon ne smatramo za drugo već za podlo orudje jednog siladžie, kako su već mnogi prid g. Bismarkom uporabili, al se barem nisu pri- činjavali, već svietu javno odali: da je ovo njihova volja.

No al uput izjavljamo nadu: da će ovaj zakon tako neplodan ostat, kano onaj što ga je pod Louis Filipom stvo- rio Thiers u franceskoj kada je takodjer htio da Jesuite iz- goni, ostaće jalov ko onaj u Inglezkoj što ga je stvorio Rus- sel, kada je katoličke Biskupie kanio poremetit. G. Bismark i najposli ili će morat sbacit obrazinu, i vladat svojom ru- kom kano neograničen Gospodar, i onda mu neće pleskat slobodo umjaci, ili će vladat ustavnim načinom, a ustavnost neće trpiti: da za katolike ono bude, krivo, štoje za protes- tante, za frejmauere, za tatarine pravo. Ustavnost mora jednim rifom mjerit svakoj družini. I ako nije tako, onda neima ustavnosti, već ima samovolje, koja će danas prog- nit Jesuite, a sutra sve slobodoumijake. Gdje neima pravde tamo neima slobode, a naša je vjera: da je sloboda već na- toliko uzrasla i osnažila se u duhu i tielu po svem svietu obraženom: da je nemogu ugušiti još ni onda ako bi se proti nje urotili. G. Bismark, i Gortschakof, sa svih onih državnici, koji su samo zato navukli plašt ustavnosti: da mogu oči državljanah zasliepit, i tako odgovornost samo- volje i siladžinstva na tudju glavu oborit, jerbo ako im je velika požuda na samovolju mala im je smionost na izkrenost.

D O P I S I.

U B a j i, 14-og Srpnja. Čitajući kako politične tako isto i prosvetne listove, ne nalazi čitaoc o drugom govora, doli, u prvima o biranju poslanika za hrvatski, ugarski, a tako isto sada već i za srbsko — crkveno — narodni sabor; u drugima pak, borbu naroda protiv vladinog nasrtajanja što se komunalni i čisto narodni skola tiče. Na političkom polju bori se narod kako bi na idućem saboru većinu zado- bio, da tako svoja davno dobivena prava sačuva; a na pros- vetnom, da se može u red učeniji evropejski naroda staviti, i da mu se čisto narodne škole ne pretvore u tugjinske. — Pošto se cela žurnalistika upravo reći ceo svet sa gore na- vedenima stvarma zanima, i celu pažnju na gore rečene predmete obraća; dopustitemi da ja koju o sasvim protiv- nom prozborim.

Godine 1871. bijah megju domobranitelje uvrstit, a 1872. Svibnja 1-og bijah megju domobranitelje na vež- banje u Suboticu pozvan. Latiosam se dakle pera da o taj ustanovi nešto prozborim.

Domobrankska ustanova godine 1869 stupila je u ži-

vot, i deli se na 84 batalijuna, batalijuni na stotine (század) a stotine na odseke (szakasz). Nije mi namera o tome go- voriti dal je ta ustanova po državu i narod probitačna, već samo otim, da kako se tamo sa učenicim i odabranijim svie- tom postupa.

Kada sam u Suboticu prispeo, i pošto sam se u bata- lijunskoj pisarni javio, navučedu name ruvo, i premestemo u kasarnu, tamo de brez razlike svake vrste ljudi nagješ, ima tu ovčara, svinjara, govedara, konjušara, pa još i takovi koji nikad ni selo videli nisu, a kamoli varoš, već odrastiše u šumi, kao što sam ja od jednog razumeo. — Medju takove ljude bijah uvrstit, koje me tako jako tištalo da sam uzda- nuo i povikao: „to je ta faljena madjarska ustanova!“ do čovek ni jedne liepe reči čuti nemože, a kamoli da one tako teške i gorke dane, u društvu sebi ravnom provode.

Pošto se želiti ne može, da se osobiti batalijun za učene ljude postavi, jer to ne dopušta geografski položaj, n. p. da iz Erdilja i hrvatske amo dolazi to bi vrlo trudno bilo; no želiti se može, da se kod svakog batalijuna (okruzja) jedan odsek postavi, u kojem bi sve učeni ljudi bili, i koji bi isto tako kao i drugi svoga zapovednika imali; a sotim bi se postiglo još i to, da bi se onda i učeni ljudi na vojnič- ki život odali, al ovako nikad i nikako, jer jedva čeka da se kuge oprosti.

Što se postupanja tiče vrlo je garavo, jer zapovednici su u pojedinim odsecima onakovi ljudi, koji sa teškom mu- kom dogjoše do kaplara, pa kada je to postigao onda oće da i zapoveda, ne gledajući na čoveka, jer po njiovom mišljenju čim čovek soldačko ruvo na se navuče, jedan je takav kao i drugi, po tim dakle mora i onakove poslove da vrši od koji se i naj nižnji čovek grozi i stidi. Pitaćeme kogod a desu poglavice?

Poglavice! . . Poglavice ne nastojavaju na tom da jim zapovede, da, odličnijim ljudima lepše i solidnije postupaju; i tako grozi se čovek kada na službu koju izbeći nemože pomisli.

Ovoliko sam za te navesti, neka se naš svet ijole upozna sa tako zvanom domobrankskom vojskom, i sa postupanjem prema učenicima ljudma.

Dok ja ovo pisah, naidjoh na 158. broj madjarski no- vina „Hon“-a, iz kojega sam ovo čitao: Domobranksko mi- nistarstvo, napravilo je dva zakonska predloga, koji su već u odsecima toga ministarstva radi proučenja razaslani; prvi glasi, da kako valja odsada sa učenicima postupati što se vežbanja tiče, a drugi o izpravki dosadašnjeg učenja iste vojske. Taj predlog do koji dan doći će pred ministarski savet.

Još nešto. Vaš vrlo cenjeni list, u Subotici, u takoj velikoj bunjevačkoj varoši, koja bi se slobodno Jerusalimom bunjevačkim mogla nazvati, naprotiv mlogom razpitivanju nigde ga naći nemogo. Šta je tome uzrok neznam, ali je vrlo žalostno da u najbogatijoj i najvećoj bunjevačkoj varosi, u Subotici vaš list tako je redak kao beli gavrani. *)

Gjena P.....é.

M o h a č, 10-a Lipnja. Drščućima rukama, g. Ured- niče! pišem ove redke; jer gledam očima broj seljakah ba- jonetami izranjenih i puškami nakaženih. Pa mi srce plače, kad pomislim, da su gospoda toli nemilosrdna.

Pozvan od live strane išao sam od sela do sela kao korteš tumačeć program našega izstavnika (nesudjena za- stupnika) i bio sam primljen svud od srca. Kanoti u Žum-

*) Svašta je učinjeno što je kadar jedan čoviek učinit. Al gdje učeni stoje na vratu znanosti i stražare da se traci prosviete u puku ne- razastru, tamo je nauki teško pogoditi stazu, s kojom bi mogla do uma i srca zanemareni bunjevaca doprti. Od umni zlotvorah nije se lahko obraniti, al ako su ti takvima postali tvoji rodjeni, onda ćeš sigurno žrtvom pasti. U prvom Pozivu izjavismo: da se bez sudjelovanja uče- nih bratjah nenadamo ikakom uspjehu. Mora klonuti svako preduzeće kad ovi nesudjeluju a kad se baš i protive onda mora stradati. Ipak može i nas snaći sudbina Evangjeoska Ivan je bio rieč vapijućeg u pu- stinji, za kim se samo pojedini povelj, al dodje za njim Isus, komu je silno mnoštvo sledilo ovo nas hrabri. Ured

berku, Njaradu, Borjadu, Sajki i t. d. Al nasilje je bilo veliko. Sudčev pomoćnik Stajević s jednim laćmanom vodećim dešnjake pod puškama proti našoj strani. Pače, žumberački se bilježnik na kuću podigo i ondle slovio. Među gosti u dvoru ga slušajućimi bio sam i ja, odstraniv se u kani: sve to izvanredje zakonitim putem otkriti. Pisao sam povireniku sigurnosti u Pečuh, pisao i samomu ministeriju; jer je srezki sudac hvato i zatvaro ljude ko muhe. Dapače dva žumberačka Švabe kroz pandure je strašno izlupati dao, pa ih zatvorio.

Ob ovom sam nasilju pisao i podžupanu i ministeriju. Nu jer nit odgovora nit pomoći, nit zakonitosti nit zapovidi, — to su mi pune grudi tuže, kad se sitim 9-a Lipnja.

Taj dan sam na poziv Sečujacah uputio se tamo, da livoj stranki obrazložim naš program; nu i tu pa još na drumu stane meni i sa mnom u kočiji sidećemu g. K. Balogu, dopadšemu u vrat rane, kao i našoj stranki na odpor kr. povireni i g. Stajević s 8. s puškama providjenih četnikah na odpor i, tako nam pripriče put u trgovište. Kako dakle vidite: liva je stranka bila suzbijana i progonjena, tučena i zatvorena. Gdi je tu pravda i pravica?*)

V. V.

RAZNE VISTI.

— „Pešti Naploje“ doznao: da je ministarstvo sastavilo proračun Ugarske za dođuću 1873. godinu, ovu viest gradjani radostno primaju, već to ih neće razveselit, što se i to javlja: da će svote na trošak namijenjene veće biti no što su od ove godine bile.

— Matica Srbska pozivlje sva učena društva jugoslavenska i pojedine književnike, da bi se 15. Kolovoza sastali u Osieku kao geografski najsgodniem mjestu na dogovor; gdje bi pretresali lanjski predlog Boškovićev glede enciklopedičkoga rječnika i ujedno viećali o književnom sblizanju Jugoslavenskih plemena. „Obzor.“

— Na Hrvatskom Saboru dosta se tare rena vladi, oštre se navadjaju interpelacije, kojima se podtiče vlada da zle užive obustavlja, al ova se baš ne žuri s odgovori.

— Osnovani su odbori gospodarski, proračunski, za osnove zakonske i za ustanovljenje dnevnoga reda — i time položen temelj — za redovni rad.

— Gr. Lonjajia javlja da će 18. Kolovoza stići u Zagreb, i očituje želju da bi kraljevinski odbor od istog vriemena sve gradivo za revisiu nagodbe nužno pripravo.

— G. Vakanović idje na Šestnediljni odmor — čemu se nije čudit posli one trudne borbe, koju je o izbori saborski vodio, Obzor misli da se i nekani vratit na bansku stolicu.

— U „Pešti Nap.“ se konštatuje da je na Hrvatskom Saboru politička živahnost samo u narodnoj stranki, vlada i unionistička stranka — umiru — vrieme je veli dase vlada preustroji.

— Hrvatska vlada se po Saboru poziva, da iztrage povede glede uvedena nereda u upravu županie Belovarske i grada Požega.

— Ministarstvo Ugarsko misli, da onaj duh napridovanja koji se u Srbstvu pokazo — ne abituje u tom narodu, već da ga je time zadahnio. Preuz. Stojković, zato ga diže sa stolice namiestništva patriarhie.

— Da ugarski ministari nisu mudrii nego magjarski novinari te bi Srblje baš obedili, da su oni nemirni gradjani domovine ugarske.

— Turci misle da su dalje pošli putem obraženo-

*) Ovaj dopis je slučajno kasno do uredništva dospio, koje za sadržaj neodgovora, budući neshvaća kako bi se mogla ovakva bezakonja sbiti, pod naslovom uprave. Ako su pak istinita onda će vlada sigurno pozvati na kazn one koji su ih izveli. No ima i takvih bolesti, koje su za sad neizlječjive, glede koji valja se vladat po naputku posiovice latinske: što nemožeš preinačit, gledaj kako ćeš strpljivo podnositi. Razboritost ni nadu u pravedniu budućnost negubi, po ovoj mnogi oštri boli oduminu. Nakon ni to nam neće udit ako se spomenemo da političko ogledalo neodgovara uvijek izvornom obliku istine. Ured.

sti, no što bi trebalo, zato se „Nov Vezir“ okrenio natrag, pak one velike činovnike, koji kola državničke uprave kano vući napried, bez milosrdja izpreže.

— Turci i ako se i nemisle ipak valjda osičaju, da im se prieti nika pogibel, jerbo kako javljaju Vidovdanu Car se s misirskim khedivom izmirio, pak s ovim i Šahom persianskim tajni ugovor na podupiranje Štambulskog priestolja sastavio; po našem mnienju porta bi najmudrie činila, ako bi svoju nutarnju kriepost razvijala i ravnopravnost u svojoj državi po kršćjane oživotvorila.

— Novine „Turquie“ očituju uzrok zašto se rumani groze židovah, 1859. godine živilo je u rumanskoj 67,000 židovah, a 10 god. kasnie 1869. uzrasao je njihov broj na 612,000. U Inglezkoj na 1000 glava dolazi jedan židov, u franceskoj četiri u Austriji 33, a u rumanskoj 112 u moldavii 200 na 1000.

— Požega 16. Srp. po podne oko 1/27 sati udari nagla kiša sa žestokim i silnim ledom (tučom) i većinom uništi vinograde. Sokolovac je skoro na polovicu-oštetjen.

— Čudna je sloboda talianska. Ona se time iztahniva: da se izbornici koji nisu vladi povoljni grdno napadaju ako su radi svoj glas dati u municipalni izbori. Najplemenitiji ljudi ko po cilom svietu slavjen Secchi nisu sigurni, ako se pokažu na sokaku.

— Tako nam se čini da je pristolje kralja Španjulskog vrhu žerave postavljeno, skoro su na kraljevska kola nji petorica na jedanput pukli, koja su kralja i kraljicu u bjelo dvore vozila. Bog ih sačuvo da nisu ranjeni.

— Prus je mudar, kad je razgovor o pravih, koja se tiču katoličke crkve onda je Pruska protestantska, koja se nemože osvrćat na katolike. A kad je pitanje o tom tko će posli smrti 9-og Pia uzet u ruke upravu katoličke crkve, onda je pruska na prvom mjestu koja bi želila nekadašnji katolički Careva pravo uživati.

— Posen pokraina poljska pod krilih pruskog orla. Dosad su u njoj Škulam upravljali poljski popovi, sad ih redom iz uprave iztiskivaju i umeću niemce, neznamo šta je ono dobro što bi po Vidovdanu Slaviani od prusa mogli čekati?

— Francus će skoro pokazat onim političarom, koji su srcem i dušom prionuli uz prusa, budući mu je hrdjava franceska uprava koristila — i do pobjede ga povisila, da sviet ako slobodu traži, onda je nema od drugog mogućnog naroda čekati već jedino od francusa, sad nastoji prusko krvavo prijateljstvo što prije stresti s vrata, i tri milijarda globe sastaviti. A prus nastoji Saveze sklapati, kojih pomoću mogla bi se sloboda u Evropi ugušiti.

— Sjevernom Savezu nije dosta alvatna Amerika već kani na arhipelu u Naksosu za ratnu mornaru postaju sagradati. — Nećel to biti u Savezu s onim glasom što se prilivo, da se Rusia u pitanju iztočnom sa sjevero Saveznom Amerikom dogovarala.

— Katolici Armeni u Carigradu pocipali se, jedni se protive Hassounu Patriaru od rimskog Pape imenovanu, pak su sebi drugog izabrali, sad je i Sultan ovog za Patriarha pripoznao, i Hassonu zapovid izdao: da se odalji iz Carigrada. Što je i rimskom Papi po svojim poklisaru izjavio.

— 18. Kolovoza slaviće Srbi punodobnost Njihova Kneza Milana 4-og Obrenovića. Kakom radostju izčekuju Srbi ovaj dan već i time pokazuju: što veće obštine osobito dare pripravljaju u milošću svojem ljubljenom Knezu. I ovo je krasan Slavianski običaj. Na ovu svečanost su pozvane velike Evropske varoši, medju ostalih i naša prvostolnica Peštbum.

— Presvietli Vladika Gruić je poslan da zauzme mjesto Administratora Karlovačke Patriarhie.

G A Z D A L U K.

MLIČARE.

Naše miloćudne stanarice, košto su u domu tako i u svojoj mličari gostoljubive, veselo pokazivaju nakupljeno

maslo, u skriške poslagan sir, na polici poredjane sirce. Milina je gledati sve posude u kojima se uskuvava, siri, i skorupi mliko; volju bi imo i najfinii čoviek uz one škipove sisti i skorupom usta osladiti: Čistoća se u ovoj struki gospodarstva, od starina ukućila kod naši stanarica. Ovu mati na kći a svekrva na snaju prinaša. Ipak ove naše mlade stanarice neće mi zamjeriti, ako se usudin, da im o mličara koju rekнем — baš zato što me topla prolazi želja: da se dika koja je naše stanarice kitila nikad neuntamane.

Oni puci koji su gospodarstvo na stupanj znanosti uzpeli, od mličara su čitave radionice načinili i ove tako udesili: da se čistoću, sjajnostju al baš zato i skupoću s malim palačam nadmeću, naravno ovo može biti u susjedstvu prvostolnica, gdje mliko ako se proizvadjja, redovnu struku sačinjava liepi dohodakah.

Tamo mličare osobitu sgradu sačinjavaju, koja ima dvostruki zid i dvostruki gornji pod, da ni vrućina ni zima ne prodre već se priko lieta i zime zrak, u toplini 11—12 Ream. Stupnju uzdržaje. Al premda mi ovake zidjati nemožemo, to ipak moramo pazit: da mličaru na tako mjesto spremimo, gdje joj ni zima ni žestina neće smetat, košto mjesto običajemo tražit za ledenicu, penžerice na njoj valja tako namjestit: da se može zrak povoljno ponavljat, al da ipak ne dopire u produhu do škipića; pod dobro će biti ako će se s cigljama postaviti da bude manje prah, jerbo ga mliko nemiluje košto nito što ga naše stanarice da bude mličarah ladnia prikodan višeputa polivaju, vlaga neprijateljue mliku; baš ko ni zima ni žestina ne spori već umanjava skorup, duvarovi valja da su ukrečani al netriebe na nji koj šta višat da se olakoti očistenje al uvijek tako: da se mliko nezaprašii. A poklem mliko ima finu narav, da svaki miris i ugodan i neugodan u se upie, vidno je: da u mličari ništa drugo nije slobodno uzdržavat, već samo što je od mlika napravljeno, ili za mliko kano posuda pripravljeno, stanarica valja da je u čistu haljinu ko oni gospodski kuvači obučena, ruke oprane, da je vesela i radosna, da se mliko ni hukom, ni lupanjem ni tresanjem neuznemiriva. Odkud sledi: da se mličara i smočnica na jednom mjestu nesudaraju. A kad mliko netrpi da ga uznemirivaju, još manje voli muve dakle pametno čine one stanarice, koje na vrati drže komarnjik, da movama ulaz prigrade koje upadajuć ogade, a sirac baš i zapljuju, pak uzkrate stanaricam korist, koju bi iz mlika u gospodarstvu steći mogle.

TRGOVINA I OBRTNOST.

Cinjenik Pešta 20. Srpnja. Vuna Česljasta 125—128 fr. a vrlo fina je 2—3 fr. skuplja no što je o vackom sajmu bila tvorinarski prana 155—210 fr. sridnja 180 fr. — Svinji ugarsk. 30 $\frac{1}{2}$ —32 n. srbs. 27—30 $\frac{1}{2}$ n. rumanski 27 $\frac{3}{4}$ —29 n. niže vrsti 29 n. za izvoz 32 $\frac{1}{2}$ n. Mast 37 $\frac{1}{2}$ —38 fr. s ardovom 36—36 $\frac{1}{2}$ fr. bez ardova amerik. prva 31 $\frac{1}{2}$ —32—34 fr. Slanina ugars. 36 $\frac{1}{2}$ —37 fr. amerik. 28—31 fr. repsa kohl. 13 $\frac{5}{8}$ —13 $\frac{6}{8}$ fr. banat. 12 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{3}{4}$ fr. 150 fn. bečki. Med 19—21 fr. Vosak 92 fr. Šljive bos. 8—9 fr. u ardov. a u žaku 7—8 fr. srbs. ardov. 7—7 $\frac{1}{2}$ fr. a za list. u žaku 11 $\frac{1}{4}$ fr. u ardov. 12 $\frac{1}{4}$ fr. pekmez 12 $\frac{1}{2}$ —13 fr. paprika 50 fr. malo je prodano, niže vrsti 28—40 fr. u vincu 34 fr. Šišarice veliki umro 10—10 $\frac{1}{2}$ fr. ugar. prvo 14 $\frac{1}{2}$ —15 fr.

CINA RANE. Pešta, 20. Srpnja. Čisto žito banat. dj. mž.: 81 fn. 5 fr. 85—95 nov. 87 fn. 6 fr. 60—65 nov. tisansko, peštansko stol.-biogr. 81 fn. 5 fr. 90 n. — 6 fr. 87 fn. 6 fr. 75—80 n. bačvansko 81 fn. 5 fr. 85—95 n. 84 fn. 6 fr. 35—45 n. Raž 78—79 fn. 3 fr. 50—55 n. Ječam 66—68 fn. 2 fr. 85 n. — 3 fr. Zob 45—48 fn. 1 fr. 70—75 n. Kokuruz mir. 4 fr. 5—25 nov.

Srebro 8 fr. 75 n. — 9 fr. Dukat cars. 5 fr. 33—35 n. aust.-ugars. 8 fr. 88—90 n.

Visina vode dunavske.

Pešta 22-og Srpnja: 10' 5" nad 0. razte.
Požun 22-og Srpnja: 7' 7" nad 0. "

Vrieme nam dobro služi. Al žetva nije vesela, najliepša nadajo bez uspjeha ostala.

Poruke uredništva

K a t j m a r : G. Miji M. poslalismo, al nama nisu novci za ovu polu godine poslani. — Kurd : G. M. Nije ništa izostalo sve je stiglo. — Požega : G. Bratu. Drago će nam bit ako ti podje za rukom crno oprat. Rukovalismo se već i s onim mladieem.

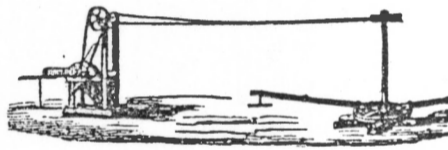
VREBAC.

Šaljive Novine Skoro su izašle u Zagrebu. Slaveni su osobito puk Šaljiv — dakle nevinu Šalu zavodit — i slušat miluju, a poklem ove Novine, i obećaju, i kako vidimo obdržaju da osobe neće vriedjat zato ih našem poštovanom Obćinstvu preporučujemo. — Ciena na godinn 5 fr. na pol 2 fr. 80 nč. na četvrt 1 fr. 50 nč. „Zagreb“ br. 566.

Ured. Bunj. i Šok. Nov.

POZIV.

„Za crkvu OO. Franjevacah u Osieku u nutarnjem gradu, gdje se Ginnazia i Realka nalazi potribit je jedan Orguljaš i to djak, koj bi ginnaziju ili realku polaziti hotio. Ginnazia ima osam, a Realko će se treći razred dojduee skolske godine otvoriti. Djak takovi orguljanju vješt uz malu još u Cerkvi i Samostanu poslugu, imao bi bezplatan stan i koštu u Samostanu. Koj bi dakle pod gore stavitima uvjetih amo dojtii hotio, neka se pismom na samostan upravljanim čas prijie najavi.“

MASINE ZA VRŠITBU.

Koje su sad najnovieg vremena, u najznamenitijim fabrikama, za najlakše, najcelishodnije, i najjeftinije, pronadjene, mogu se uviditi, i kupiti kod podpisanog: ista mašina nepotrebuje više, od dva dobra, ili četir najlošija konja, i vrše na dan 150 veliki krsta, istrese slamu, i u slami jednog zrna nemože se najti, niti šuljka u žitu, i ima istih mašina po 400, po 500, i po 600 frt a. vr. te tako može svaki kupac kod mene po svojoj volji mašinu birati, imam takodjer, i koja ovejano zrno u djak daje, i sva je na točkovi, kao god parnjača, i od šest konja snage, košt 1850 frt a. vr.

Meni je dosad kako svaki kupac, tako i obštinska staro bečejska komisija, o njenoj dobroti i valjanom radu, pismeno svedočanstvo dala, koje svakom mogu pokazati.

Ko dakle želi takovu mašinu imati, neka se za ranije postara, jer dosad većjo prilično prodato, pak se bojim da posle nebude dockan, za nabavljenje, jerbo su fabrike vrlo daleko.

Svaku mašinu koju prodam, ta se najpre kod mene mora sklopiti, i viditi da što nefali, te tako može svaki kupac siguran biti sa šnjome, i ako ranije kupi, ondak mogu mu dojtii, istu pokazati namestiti, i sklopiti, to može bez brige vršitbu čekati.

Takodjer imam i dobri drljača. par po 31 frt. a. vr. plugova od samog kovanog gvoždja od 17 do 18 fr. a. vr. a kolečke 12 fr. a. vr., mašina što kruno kukuruze, po 52 fr. a. vr. sečki za čovčiju snagu od 50—80 fr. a. vr. i ustrojemi sečki da može sa istim vrtlom što vrsaonicu tera i sečku terati, od 120—220 fr. može dobiti i kamen kojeg će opet isto vrtlo terati, te može i mleti, imam takodjer i testeru za cepanice seči, koje opet isto vrtlo tera, može zimi 9 a leti 12 fati na dan izseći, košta 150 fr. a. vr.

Hugo Krvarics,

zemljodjelac i mašina prodavaoc u Starom-Dočeju.